

Fundamentele Pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului

I. Teme seminar (Aplicații pentru evaluarea de parcurs)

A. Teme - Fundamentele Pedagogiei

1. Jurnalul dublu : Conceptul de “educație “

Selectați din lista următoare, trei aserțiuni cu privire la educație cu care sunteți de acord și două aserțiuni cu care nu sunteți de acord. În coloana alăturată prezentați câteva argumente sau câteva reflecții personale pe seama aserțiunilor selectate.

1. A educa înseamnă....	1. Argumente /reflecții personale...
2.	2..
3.	3.

1. A educa înseamnă a ști să aștepti.
2. A educa înseamnă a dezvolta la elev simțul datoriei.
3. A educa înseamnă a-i permite unei persoane să-și dezvăluie posibilitățile.
4. A educa înseamnă a-l lăsa pe elev să facă (să acționeze).
5. A educa înseamnă o oferi condițiile care facilitează formarea unor bune obișnuințe.
6. A educa înseamnă a da exemplu.
7. A educa înseamnă a comunica în profunzime cu un tânăr pentru a-l determina, apoi, să comunice cu sine.
8. A educa înseamnă a ști să taci.
9. A educa înseamnă a instrui.
10. A educa înseamnă a dresa .
11. A educa înseamnă a dezvălui valori esențiale.
12. A educa înseamnă a antrena tinerii să se opună.
13. A educa înseamnă a acompania demersul de tatonare al tinerilor pentru a căpăta îndrăzneală și încredere.
14. A educa înseamnă a prezenta modele fundamentale de comportament.
15. A educa înseamnă a aduce acele constrângeri capabile să înfrâneze instinctele (tendențele anarhice).
16. A educa înseamnă a provoca sârguința (perseverența).
17. A educa înseamnă a determina frământarea.
18. A educa înseamnă a determina încrederea în educator și în propriile posibilități.
19. A educa înseamnă a ajuta un tânăr să-și înfrângă angoasa și să se deschidă spre alții.
20. A educa înseamnă a educa.

2. Citiți următorul fragment:

„Schimbarea paradigmatică ce vizează școlile se referă la mutarea accentului privind organizarea învățării: de la focalizarea pe eficiența predării, a curriculumului, a strategiilor didactice, la focalizarea pe valorificarea prerechizitelor învățării dobândite non-formal și

informal, pe articularea diferitelor medii de învățare. Așadar, problematica educațională-cheie nu se mai referă la modul în care un anumit material poate fi predat cât mai eficient posibil, ci la ce medii de învățare pot stimula cel mai bine învățarea autodeterminată a individului sau, cu alte cuvinte, la cum putem învăța cum să învățăm, aceasta presupunând ca individul să fi achiziționat competențe instrumentale de bază (citit, scris, numerație, computere), cele sociale și emoționale și să le fi articulat cu experiența practică”.(Simona Sava, Educația adulților, 2007, Polirom, Iași)

Cerințe:

- a) Explicați pe scurt conceptele: educație formală, educație nonformală, educație informală.
  - b) Ce posibilități există în școală să valorificăm experiența informală a elevilor?
  - c) Ce semnificație are pentru formarea inițială/continuă a cadrelor didactice această schimbare de paradigmă sugerată de text?
3. Argumentați necesitatea și importanța dezvoltării competențelor intelectuale ale elevilor în școală, pornind de la afirmația lui Michael de Montaigne (1533-1592): “Este de preferat un cap bine făcut, în locul unuia bine umplut”.
  4. Realizați un scurt eseu pornind de la afirmația lui Cicero, „Inteligența fără caracter nu valorează nimic.” Încercați să surprindeți legătura dintre educația intelectuală și educația morală.
  5. Imaginați-vă că la nivelul Comisiei Naționale pentru Curriculum s-a luat decizia eliminării disciplinei *Educație fizică și sport* din planul de învățământ pentru clasele I-X. Redactați o scrisoare în care să pledați pentru această disciplină, aducând argumente pertinente din punct de vedere pedagogic.
  6. Întocmiți o listă de teme referitoare la marile probleme ale lumii contemporane pe care le puteți aborda în cadrul disciplinelor școlare.

B. Teme - Teoria și metodologia curriculumului

1. Studiați conceptul de curriculum. Realizați o reprezentare grafică având în centru sintagma “curriculum”. Relaționați conceptul de „curriculum” cu semnificațiile (definițiile posibile) descoperite în unitatea de curs și bibliografia obligatorie pentru studenți. Alegeți o semnificație a conceptului de curriculum și argumentați opțiunea pentru aceasta. Comparați această versiune cu definiția de lucru din suportul de curs.
2. Realizați o reprezentare grafică tip ciorchine având în centru sintagma „tipuri de curriculum”. În jurul acesteia enumerați tipurile de curriculum și descrieți pe scurt fiecare tip.
3. Studiați unitatea de conținut „Obiective operaționale și operaționalizarea obiectivelor”. Alegeți o lecție la disciplina de specialitate și elaborați cinci obiective operaționale,

respectând procedura lui R.F.Mager. Specificați clasa, disciplina, subiectul lecției, scopul și obiectivele operaționale.

4. Studiați subunitatea de învățare „Transpoziția didactică”. Sarcină de lucru: selectați un text dintr-un manual la disciplina de specialitate și realizați transpunerea/transpoziția didactică folosind următoarele repere metodologice: identificați conceptele cheie, selectați o definiție semnificativă, realizați clasificări, identificați ideile centrale și cele subordonate, organizați conținutul pe axa introducere, cuprins și încheiere, folosiți un desen sau un simbol pentru a ilustra o idee importantă din conținut.
5. Studiați subunitatea de învățare Curriculum la decizia școlii (CDȘ). Elaborați o programă școlară pentru o disciplină opțională propusă pentru învățământul gimnazial respectând structura programei și exigențele de proiectare ale CDȘ. (O pagină, o pagină și jumătate).
6. Studiați subunitatea de învățare „Modalități de organizare a conținuturilor. Viziunea interdisciplinară”. Explicați termenul de interdisciplinaritate în corelație cu alte concepte corelate: monodisciplinaritatea, multidisciplinaritatea, pluridisciplinaritatea, transdisciplinaritatea. Folosiți un tabel comparativ în care să încadrați: definiții/semnificațiile aferente fiecărei modalități și exemple relevante pentru fiecare.

II. Teme obligatorii pentru portofoliul disciplinei (valabile pentru toți studenții)

- 1) Studiați „Noile educații”. Elaborați un proiect educațional sau un referat cu tema ***Modalități de valorificare a Noilor educații.***
- 2) Studiați subunitatea de învățare **Curriculum Național. Documente curriculare.** Realizați ***Analiza critică a unui manual la disciplina de specialitate***, utilizând grila de evaluare a manualului.

Grila de evaluare a manualului (Sursa: Cucos, Constantin, 2002. *Pedagogie, ediția a II-a revăzută și adăugită*, Editura Polirom, Iași)

A. Conținutul manualului

1. Conținuturile răspund obiectivelor programei la disciplina de studiu pentru anul vizat?
2. Acestea sunt în acord cu achizițiile anterioare ale elevilor?
3. Sunt conținuturile exacte, precise, variate? Acestea sunt suficient de obiective, redând adevărul științei respective ?
4. Conținuturile sunt suficient de bogate prin raportare la cele indicate de programa școlară?
5. Contribuie acestea la suscitarea atitudinilor și conduitelor morale pozitive și la încorporarea valorilor culturale perene?
6. Conceptele sunt explicate clar, iar informațiile aduse oferă aplicații concrete?
7. Activitățile la care îndeamnă manualul necesită prezența și intervenția profesorului? Pot acestea să fie realizate de către elevi și fără ajutorul profesorului?

8. Autorul manualului a integrat elemente conexe la două sau mai multe discipline care să explice cunoștințele de la obiectul respectiv?

A. Prelucrare pedagogică

1. Metoda de învățare indusă de manual corespunde unei concepții pedagogice relevante, recomandată de către autoritățile pedagogice sau educative?
2. Această metodă corespunde unei pedagogii constrângătoare și directive sau dimpotrivă, se instituie dintr-o pedagogie deschisă, activă, care să-i confere elevului suficientă autonomie în activitățile de învățare?
3. Manualul propune activități de căutare la elevi, îmbie la observații, anchete, informări, investigații suplimentare?
4. S-a ținut cont de interesele elevilor pentru a stimula învățarea? Autorul a inclus aspecte care să motiveze elevii (teme variate, mediul familiar, ilustrații sugestive)?
5. Autorul a ținut cont de anumite caracteristici ale elevilor cum ar fi vârsta, mediul de viață specific pentru a suscita interesul?
6. Manualul conține exerciții de învățare și control al achizițiilor pentru fiecare capitol? Sunt integrate rezumate ?
7. Aceste exerciții sunt variate? Sunt bine adaptate conținuturilor capitolului? Ele par dificile sau ușoare?
8. Întrebările și exercițiile sunt formulate clar și precis?
9. Pot fi întrebările și exercițiile un mijloc de evaluare a învățării?
10. Exercițiile și temele sunt concepute astfel încât elevul să-și poată verifica singur progresele și reușitele?

B. Forma de redactare

a) Organizarea

1. Manualul prezintă organizare logică în redactare (Prezentare. Textul principal împărțit în capitole și subcapitole conform temelor programei. Rezumat. Exerciții. Evaluare)?
2. Capitolele sunt organizate într-o manieră diversificată, care să spargă monotonia, iar această diversificare de punere în formă este justificată?
3. Lungimea capitolelor sau lecțiilor este în concordanță cu importanța temelor tratate?
4. Anumite capitole sunt prea lungi în ciuda importanței temelor tratate?

b) Limbajul

5. Vocabularul utilizat corespunde nivelului cognitiv al elevilor ținând cont de achizițiile lor anterioare?
6. Vocabularul specific sau terminologia disciplinei sunt astfel concepute încât să fie înțelese prin definițiile cuvintelor noi sau mai puțin cunoscute de elevi?
7. În general, lungimea frazelor și structura lor sunt bine adaptate nivelului de înțelegere a elevilor?
8. Semnificația textului este clară și ușor de înțeles? Arhaismele sau cuvintele din fondul lexical vechi sunt bine explicate?
9. Punctuația în text este întotdeauna bine justificată?

c) Linia directoare

11. Autorul utilizează, atunci când conținuturile unei discipline o permit, o linie directoare, un fir roșu, pentru a suscita interesul cititorului și a-l incita să urmeze studiul textului?

d) Rezumatul

12. Rezumatul este plasat la începutul sau la sfârșitul capitolului? Este clar, concis și în acord cu aspectele textului ?

e) Stilul redactării

13. Stilul este sobru, eficient sau prezintă prea multe enumerări, imprecizii, figuri de stil?

f) Primele și ultimele pagini

14. În introducere sau în prezentarea inițială sunt expuse clar obiectivele manualului și semnificația materiei tratate?

15. Tabla de materii este precisă și detaliată?

16. Sunt prezente anexe, un index sau alte elemente informaționale suplimentare cu caracter instrumental?

C. Ilustrarea

17. Toate ilustrațiile prezente în manual sunt justificate ?Nu sunt prea numeroase?

18. Corespund acestea conținuturilor capitolelor în care apar?

19. Sunt clare și precise? Ilustrațiile sunt sugestive și pot să trezească interesul elevilor?

20. Transmit ele informații interesante, reprezentări necunoscute elevilor sau din afara mediului lor de viață ?

21. Ilustrațiile sunt sugestive și pot să trezească interesul elevilor?

22. Există o căutare excesivă a calității estetice a ilustrațiilor, în detrimentul funcției lor de transmitere a unor informații precise?

23. Sunt corect plasate? Amplasarea lor este justificată prin raportare la textele la care se referă?

24. Titlurile, legendele și explicațiile însoțitoare sunt clare și precise? Ilustrațiile, hărțile, planșele, tabelele sunt numerotate?

25. Costul lor este justificat (reproducere după opere de artă, tratarea imaginii originale, tipărirea, numărul de exemplare prevăzut pentru manual?

Asist.univ.drd. Elena Bujorean

Asist.univ.drd. Lilioara Gherasim

Facultatea de Științe ale Educației

Departament de Specialitate Profil Psihopedagogic